

Transitions
REGIONAL INTELLIGENCE

SOLUTIONS JOURNALISM

Proč přinášet (nejen) do žurnalistiky
perspektivu řešení

*Lucie Černá, vedoucí programu Solutions journalism, Transitions
FSS MU, 3. března, 2022*

CÍLE DNEŠNÍ LEKCE

1

Práce s
příklady
využívající 4 SJ
kritéria

2

Jak vybrat
vhodné téma
pro solutions
journalism

3

Kde hledat
témata pro
reportáž

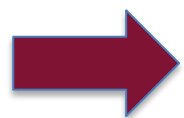
4 KRITÉRIA SolJour

(podle Solutions Journalism Network)

1. vysvětluje, **jak** a **proč** daný přístup funguje (nebo nefunguje)
2. předkládá důvěryhodné **důkazy** (zkoumá výsledky, ne pouhé dobré úmysly)
3. umožňuje **porozumění principu** (replikovatelný model užitečný pro ostatní, ne pouhou inspiraci)
4. poukazuje na **limity/slabe stránky** daného přístupu (neexistuje perfektní řešení)

V ČEM SE SolJour ODLIŠUJE?

- publikum **inspiruje**, nedeprimuje
  - zcela jiné emoce = naděje, světlo na konci tunelu
- **vyvažuje mediální obraz světa**
  - přináší perspektivu řešení do záplavy problémů
- vypráví **celý příběh**
  - pravdivější, kompletnější pohled na problémy, který pomáhá zapojovat občany do veřejného dění

„Další evoluční stádium žurnalistiky“

Zájem o aktivity médií a novinářů

	Průměrná známka
Více informovali v médiu o tom, jak vzniká jejich zpravodajství	5,8
Vysvětlovali, jak vyhodnotit pravdivost informací	7
Více se zajímali o to, co trápí mě a lidi v mém okolí	8,1
Přinášeli zajímavější a zábavnější články	7,5
Hájili národní zájmy České republiky	8,6
Neukazovali jen problémy, ale také jejich řešení	8,8
Používali srozumitelnější jazyk	7,4
Pořádali akce, kde se s nimi mohu setkat osobně	5,2

Otázka: Přečtu Vám různé věci či témata, kterým by se novináři mohli věnovat. Odpovídejte, prosím pomocí KARTY M10. Jedna znamená, že vůbec nemáte zájem, 11 znamená, že o téma máte maximální zájem.

Zdroj: Průzkum STEM pro Transitions, kvótní reprezentativní výběr 1074 respondentů, osobní dotazování, duben 2019.

DOMÁCÍ ÚKOL:

- ! Přečtěte si reportáž.
Identifikujte v článku 4 SJ kvality.
Připravte si 2 otázky pro autorku.

Zpráva z cesty Litoměřic k soběstačné energetice a vlastním občanům [Lucie Čejková](#)

Město Litoměřice se pokouší v českých podmínkách o zcela unikátní projekt energetické soběstačnosti. Má kombinovat využití solární a geotermální energie. Město přitom řeší i možnou vlastnickou participaci občanů.

Facebook

Twitter

Vytisknout

Solární lavička v litoměřickém parku Václava Havla. Foto Lucie Čejková, DR

[Lucie Čejková](#)

[Domov](#) → [Reportáž](#)

30. prosince 2021 ve 14.07

Související

[Jan Krčmář](#) [Obnovitelné zdroje](#)
nejdou u současného zdražování
příčinou, ale řešením

[Adam Rektor Polánek](#) [Energie](#)
zdražují. Viníkem není klimatická
politika, nýbrž rostoucí cena
plynu

CVIČENÍ - 4 kvality SJ reportáže

Přečtete si článek.

- V čem spočívá problém?
- V čem spočívá reakce?
- Jak vím, že řešení funguje?
- Jaké jsou slabé stránky?
- Jaké jsou postavy/zdroje?

- Proč je to SJ článek?
- Jaké jsou jeho silné stránky?
- Kde jsou slabiny?

Řešení & jak funguje	Důkazy (kvalit. & kvantit.)
Princip / model	Limity

THE

The cu
class
student
this valu

school, sports, art
elementary school
teens who are using
to them fill their time

The Covid NineTEEN Project

WELCOME TO

Watch Later

Share

Obezita

Sladké plody chilské války s cukrem

V nejobéznější zemi Latinské Ameriky přiměly varovné černé osmiúhelníky na obalu potravin lidi nakupovat zdravěji. Chilský model – výstražný symbol pro sladké pokrmy a také ty s velkým množstvím soli a nasycených tuků – postupně zavádějí i některé další státy.

text Tomáš Nidr

Když zákazník, který se chce stravovat zdravě, vstoupí v Santiagu de Chile v supermarketu do oddělení cukrovinek, padne na něj chandra. Černé osmiúhelníkové nálepky na výrobcích vizuálně křičí: „Nekupuj nás!“ Jednoznačným „šampionem“ jsou známá kolečka Oreo, jež mají jako jediná všechny čtyři varovné etikety, které zákon o označování balených potravin nabízí. Hlásají: „S vysokým obsahem cukru. – S vysokým obsahem nasycených tuků. – S vysokým obsahem sodíku. – S vysokým obsahem kalorií.“

Právě oreo drží v ruce ve své kanceláři senátor Guido Girardi Lavín. „Když vidíte, že vaše oblíbené sušenky mají čtyři etikety, tak si je pro sebe koupíte jen s výčitkami svědomí, ale svému dítěti už je určitě nenavrhnete“ tvrdí ně-

TLOUŠTÍCI VS. HUBENÍ 3:1

„Cukr je největší terorista 21. století,“ vypouští senátor libivý slogan s tím, že jeho přehnaná konzumace a následně tloušťnutí zabijí více než dopravní nehody. Začne vypočítávat, že obezita vede mimo jiné k cukrovce, infarktům, problémům s klouby a dalším vážným zdravotním obtížím. Není to problém jednotlivců, ale společenská diagnóza.

Pohled na statistiky OECD mapující situaci v rozvinutých státech světa je neúprosný: v exotické osmnáctimilionové jihoamerické zemi, která je vmáčkuta na čtyři tisíce kilometrů dlouhou nudli mezi Andy a Tichý oceán, žije druhé nejtlustší obyvatelstvo na světě (hned po USA). Více než třetina lidí nad patnáct let je obezích, dalších čtrnáct procent má nadváhu

Stranu za demokracii. Hlavní viník je podle něho špatný způsob stravování. Už v roce 2014 proto prosadil zákon, který cílil specificky na slazené nápoje, které Chileané milují a jež senátor popisuje jako „metabolické bomby“. Pro všechny limonády, které obsahovaly více než šest gramů cukru na 100 mililitrů, zvedl daň z přidané hodnoty ze 13 na 18 procent, naopak těm, které se ocitly pod touto hranicí, se DPH snížila na deset procent.

Girardi, který se zaštiťuje spoluprací s univerzitními odborníky na výživu, ve svém tažení za hubenější Chile dále pokračoval právě zavedením etiket.

„Tak jako jinde jsme dosud měli jen informace o složení výrobku malým písmem na zadní straně, které je udělán neobčasně tak neobčasně obtu-

www.proflimedia.cz/

pro výživu a zemědělství při OSN udělala svým ambasadorem v boji proti obezitě.

„BEZ ETIKET, BEZ POCITU VINY“

Jak vlastně zákon vznikal? Jeho tvůrci předkládali panelu o dvou tisících osob (včetně dětí) různé tvary i barvy varovných symbolů a lidé jednoznačně vybrali černobilou stopku. Tyto osmiúhelníky přitom mají dvojitý dopad. První na zákazníka, jehož může etiketa na první pohled odradit od toho, aby zboží vložil do košíku. A druhý na výrobce, kteří se chtějí stigmatizacího znaménka rychle zbavit; tudíž raději pozmění recepturu a odeberou z ní zdraví škodlivé látky pod jasně dané limity, aby se znevazující nálepka mohla strhnout.

Někteří to vzali jako šanci pro chytrý marketing. Jako například firma Soprole, která je lidem na místním trhu s mléčnými produkty. „Přeformulovali jsme recepturu více než 120 výrobků, takže můžeme prohlásit, že 72 procent všech našich výrobků a 100 procent těch, které míří na dětského zákazníka

V chladičích boxech supermarketů mezi jogurty je dopad zákona zřejmý. Varování zůstávají především na syrech kvůli jejich přílišné slanosti nebo tučnosti.

„Kainovo znamení“ už ale například nemá limonáda Fanta, která ubrala na cukru a nahradila ho umělými sladidly. Tím ovšem pro odborníky na výživu vystává komplikovaná otázka, jestli se milovník fanty nedostává z deště pod okap; není totiž zcela jasné, jaký dopad mají umělé sladidla na organismus

STRAŠENÍ OSMIÚHELNÍKY

K listopadu 2018 se pozměnila receptura pěti produktů (nejvíce cereálie – 30 procent, pak nápoje – 25 procent a mléčné výrobky – 23 procent). Což ovšem neznamená, že s regulací všechny firmy souhlasí.

Zástupkyně komory producentů potravin a nápojů Alimentos y Bebidas de Chile (ABC) Marisol Figueroaová se ve svém e-mailu vyjadřuje šroubovaně; z odpovědi je nicméně zřejmé, že se zavedením systémů komora naco-

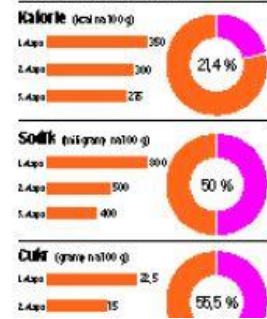
Salámovou metodou na cukry a tuky

Chile utrhávalo postupně křídla, od kterých je nutné označit potraviny (hodnoty pro nápoje jsou jiné) etiketou. Firmy měly na úpravu receptur čas.

- 1. etapa: červen 2016
- 2. etapa: červen 2018
- 3. etapa: červen 2019

Neobčasně velký úděl má polské limity dané etikety mezi první a třetí etapou.

Zdroj: obezita.mimr.cz/2018/08/01/

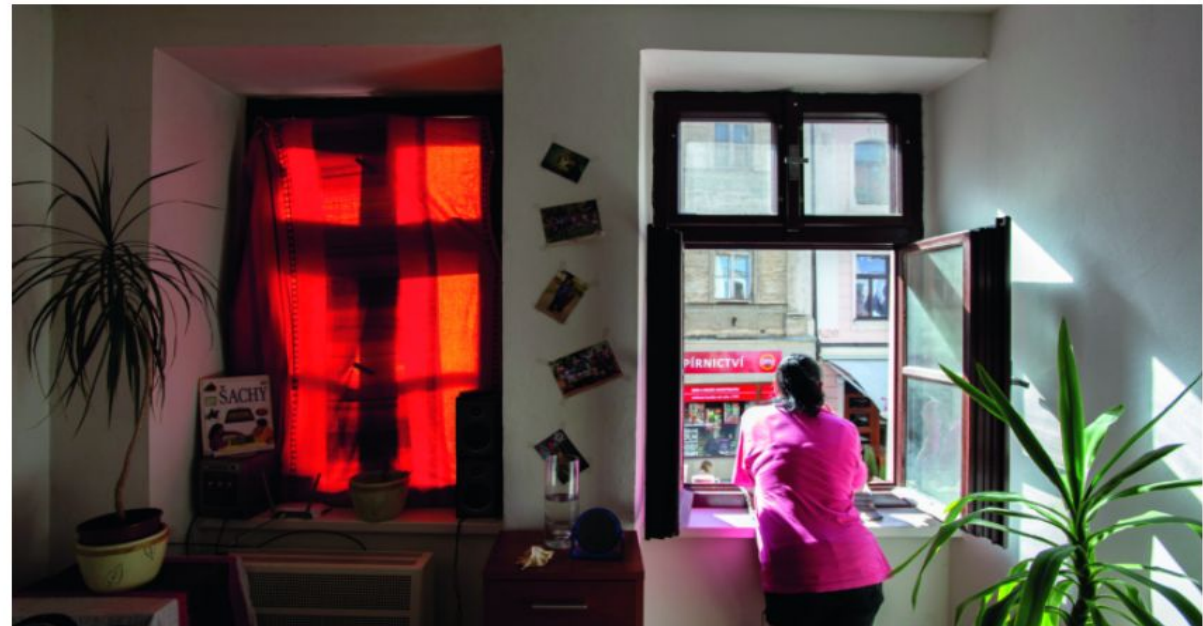

Jan Novotný,
Euro

DEJTE NÁM ŠANCI. PRINCIP STABILNÍHO BYDLENÍ HOUSING FIRST SE ŠÍŘÍ ČESKEM

JAN NOVOTNÝ, S PŘÍSPĚNÍM BARBORY DOUBRAVOVÉ, 14. 9. 2020

<https://www.euro.cz/udalosti/dejte-nam-sanci-princip-stabilniho-bydleni-housing-first-se-siri-ceskem>

Zdroj: Jan Mihaliček/Euro

Po pilotním testování v Brně se Českem začal šířit princip Housing First, díky němuž se lidé v nouzi dostávají ke stabilnímu bydlení a mohou se vrátit do aktivního života.

<https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/reportaz-z-obce-ktera-si-objedna-a-ochranu-pred-povodnemi-a-suchem>

Reportáž z obce, která si objednala ochranu před povodněmi a suchem

20.7.2021 18:13 | ČERVENÉ PEČKY/PRAHA (Ekolist.cz)

► Diskuse: 27

Městys Červené Pečky leží v údolí. Nad ním jsou zemědělská pole. Jako mnoho jiných obcí se proto potýkal se záplavami při přívalových srážkách.
 Licence | [CC BY-NC-ND](#) [Některá práva vyhrazena](#)
 Foto | Zdeňka Kovářiková / [Ekolist.cz](#)

„Dělejte s tím něco, nebo vám neprodloužíme pojištění,“ řekla pojišťovna paní Blechové poté, co jí dům pošesté vyplavila povodeň. Voda a bahno z polí se jí po průtři mračen prohnalo nejdříve zahradou a pak i přízemím rodinného domu v Červených Pečkách. „Ale co my jsme s tím mohli dělat?“ reaguje Hana Blechová.

Nejčtenější články

- Vedení Prahy schválilo vybudování nádrže v horní části Václavského náměstí**
► Diskuse: 24
- Zdeňka Kovářiková: Zpráva, o které nechcete vědět. A kvůli válce na Ukrajině se jí nebudeme zabývat**
► Diskuse: 24
- Velká zpráva o klimatu, které si nikdo nevšimne**
► Diskuse: 15
- Svoboda zvířat: Válka na Ukrajině, krizová situace nejen pro lidi, ale také pro miliony zvířat**
- Hnutí DUHA: Ruská agrese zpečetí konec fosilních paliv. EU i ČR musí přestat plýtvat a přejít na OZE**
► Diskuse: 90
- Afriku zaplavuje plastový odpad, ale pro mnohé státy je to zdroj peněz**
► Diskuse: 11
- Analytici: Zelená dohoda v současné podobě kvůli krizi na Ukrajině skončila**
► Diskuse: 147

Bez vás se Ekolist.cz neobejde
 Web o životním prostředí? To se samo nezaplátí!
 Děkujeme

Jednorázově | Měsíčně

50 Kč | 100 Kč | 1 000 Kč

SST: ČESKÉ PŘÍKLADY

<https://storytracker.solutionsjournalism.org/>

J SOLUTIONS STORY TRACKER® BROWSE ▾ SEARCH

TRENDING TOPICS:
○ COVID-19 and SARS
Coronavirus 2 (2)

SORT BY
Most Favored
Newest First
Oldest First

START YOUR SEARCH
HERE:

Issue Areas +
Success Factors +
Journalist +
News Outlet +
Location of Response +
Sustainable Development Goals +
Media Type +
Length +
Student Journalism +
Date +

We found 13 results for:
CZECH REPUBLIC ▾ Clear

TITLE & DESCRIPTION	NEWS OUTLET & JOURNALIST	DATE & LOCATION	MEDIA TYPE & LENGTH	VIEW ST
Therapy From the Living Room	<i>Transitions Online</i> Nikol Mudrova Tereza Dornakova	5 January 2021 Czech Republic	Text 1500-3000 Words	VIEW ST
When the coronavirus pandemic made in-person therapy sessions too risky to schedule, therapists in the Czech Republic moved their services online and set up a hotline for patients to call when needed. Although it's ye...				
'We stopped being afraid to meet local people': The Czech lunches that connect families	<i>The Local</i> Kitti Palmai	29 December 2020 Czech Republic	Text 1500-3000 Words	VIEW ST
Migrants and native Czechs are breaking bread together in an initiative designed to promote tolerance. Next Door Family connects locals with migrants who seek a sense of belonging and security in their new homes. Over...				
Give Us a Chance	<i>Euro</i> Jan Novotny	9 December 2020 Jihlava, Czech Republic	Text 1500-3000 Words	VIEW ST
After a Housing First program in Brno, the Czech Republic's second-largest city, stabilized families' housing and health status, the city of Jihlava used local and European Union money, plus a charity's services, for ...				
Deradicalizing Militants the High-Tech Way	<i>Transitions Online</i> Tereza Engelova	26 August 2020 Czech Republic	Text 800-1500 Words	VIEW ST
Czech Technical University's online learning platform, HERMES, combats terrorism based on proven methods of deradicalization of former jihadists and preventing recruitment of new people to terrorism. Interactive exerc...				
Symbiotic Relationships	<i>Novinky.cz</i> Barbora Cihelkova	26 May 2020 Brno, Czech Republic	Text 1500-3000 Words	VIEW ST
Symbios, a group home in Brno, Czech Republic, aims to equip young adults who grew up in children's homes with life skills by pairing them with college-aged adults, who come from traditional home environments. Within ...				
Daring to Be Different in Czechia - Transitions Online	<i>Transitions Online</i> Lucie Fialova	11 April 2020 Trmice, Bohemia, Czech Republic	Text Over 3000 Words	VIEW ST
In some regions of Czechia, "one in 10 children fails to advance to the next grade." Every year 2,000 students drop out. One school in the town of Trmice doesn't have this problem. The school has low dropout rates and...				

JAK VYBRAT VHODNÉ TÉMA

KLÍČ K ÚSPĚCHU: SPECIFIKUJTE PROBLÉM

- Na jaký **konkrétní problém** v rámci velkého problému se chcete zaměřit?
- Budte **co nejpřesnější!**
- Neexistuje celkové řešení problému znečištění ovzduší – **ALE** existuje spousta **řešení dílčích částí** tohoto problému

OSA PROBLÉM-ŘEŠENÍ

- Na jaký problém reaguje vybrané řešení?
- Držte se zvolené cesty – ptejte se:
  - píšou stále ještě o původně vybraném problému?
  - píšou stále ještě o původně vybraném řešení?
- Nerozvíhejte příběh různými směry

KDY DĚLAT SolJour

Zeptejte se, co **chybí**
ve veřejné diskusi

Je o problému
malé povědomí?

ANO

Forma odhalující
problém může být v
této fázi vhodnější.

NE

Existuje
povědomí o
**možných
řešeních?**

ANO

Nadále vyvíjejte tlak
na odpovědné
osoby.

NE

Zvažte **solution
journalism**

DÍKY ZA POZORNOST
A NA VIDĚNOU PŘÍŠTÍ TÝDEN!

lucie.cerna@tol.org
www.tol.org/solutions-journalism
toleducation.org/solutions-journalism/cs